

הסכת שיתופי – תוצר לדוגמה

הסכתי

030211

'כשהתותחים רועמים' - פרוץ מלחמת ששת הימים מהפן המדיני, הבטחוני והאנושי	צרפו רכיב חזותי להסכת (רשות):
	מטוס מיראז' ישראלי מפציץ את מטוסי חיל האוויר המצרי במבצע 'מוקד' שפתח את מלחמת ששת הימים. יוצר: ג'ימיני.
מגישים: אוריאל. איתמר	
קישור להסכת	

תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה

מלחמת ששת הימים, שהתרחשה ביוני 1967, נחשבת לאחת המלחמות המשפיעות ביותר בהיסטוריה של מדינת ישראל ובמזרח התיכון. כדי להבין את הרקע לפריצת המלחמה, יש לבחון את האירועים הפוליטיים, הצבאיים והחברתיים שהובילו למצב המתוח ששרר באזור. אחת הסיבות המרכזיות למתיחות שקדמה למלחמה הייתה תהליך ההתעצמות הצבאית של מדינות ערב, במיוחד מצרים וירדן, אשר חיפשו לחזק את כוחותיהם לאחר תבוסות קודמות כמו מלחמת סיני ב-1956. הנשיא המצרי **גמאל עבד אל-נאצר** הפך לדמות מרכזית בעולם הערבי, והוביל מהלך של חיזוק הצבא המצרי והקמת בריתות עם מדינות ערב נוספות, כמו סוריה וירדן. הוא גם עשה שימוש בתעמולה כדי לעודד את האוכלוסייה הערבית נגד ישראל. במקביל, ישראל חוותה תחושת חוסר ביטחון מול גבולותיה הלא יציבים לאחר המלחמה הקודמת, כאשר אתרים כמו **רצועת עזה** והגולן היו מוקדי מתיחות. החשש מפני **מתקפה משולבת** של מדינות ערב גבר, במיוחד לאחר שנחתם הסכם הגנה בין **מצרים לסוריה** ב-1966. הדיון ההיסטורי מתייחס גם לטענה על "**האיום הישראלי**" כמקור להסלמה. **שמעון שמיר** דן בטענה זו ומנתח את מקורה של ההסלמה במאי 1967 (שמיר, שמעון). "מקורה של ההסלמה במאי 1967: טענת 'האיום הישראלי'". בתוך: ססר, אשר (עורך), **שישה ימים – שלושים שנה: מבט חדש על מלחמת ששת הימים**, תל אביב: עם עובד, 1999, עמ' 56 – 75). בתחילת חודש מאי 1967, המצב החמיר כאשר מצרים החליטה להוציא את **כוחות האומות המאוחדות** מסיני ולהעלות כוחות מצריים רבים לאזור הגבול. בנוסף, נאצר החל להטיל **סגר ימי** על **מיצרי טיראן**, אשר חסמו את הגישה ליצוא הישראלי והיוו **איום קיומי** על כלכלת ישראל. בתחילת יוני 1967, המציאות הגיעה לנקודת רתיחה. ממשלת ישראל קיבלה התרעות ממקורות מודיעיניים שונים על הכנות למתקפה ערבית רחבת היקף, ובעקבות זאת החלה להיערך למבצע מקדים. ההחלטה על יציאה למבצע מקדים מתועדת במחקר ההיסטורי של **עמי גלוסקא** (גלוסקא, עמי. אשכול, תן פקודה. מבוסס על מחקר של המחלקה להיסטוריה של צה"ל, מערכות, תל אביב, 2004). ב-5 ביוני, ישראל פתחה במבצע "**מוקד**", מתקפה אווירית שהשמידה את רוב חיל האוויר המצרי על הקרקע, והעניקה לצה"ל **עליונות אווירית** מוחלטת. במהלך שישה ימים, ישראל זכתה **בניצחון מרשים** והרחיבה את גבולותיה, כאשר כבשה את **חצי האי סיני**, **רצועת עזה**, **הגולן** ו**ירושלים המאוחדת** (כולל מזרח ירושלים). הניצחון הזה שינה את המפה הפוליטית במזרח התיכון והביא להולדתם של **מושגים היסטוריים** מרכזיים כגון **הקו הירוק** (גבולות 1949 שקדמו למלחמה) **השטחים המוחזקים** (הטריטוריות שנכבשו), **והחלטה 242** של מועצת הביטחון, הקוראת לנסיגה משטחים שנכבשו ומהווה בסיס לדיונים על שלום תמורת שטחים. מלחמת ששת הימים פתחה עידן חדש במערכת היחסים בין ישראל למדינות ערב, והשלכותיה מורגשות עד היום.

היבטים: פרשנות/עמדה/תובנה אישית

היבט: פרשנות/עמדה/תובנה - אוריאל

ציון היבט אישי- ראיית מלחמת ששת הימים כאירוע שהוביל לשינויים גיאופוליטיים וחברתיים שמשפיעים עד היום

כאשר אני חושב על מלחמת ששת הימים, אני רואה אירוע ששינה את מהלך ההיסטוריה. הניצחון הישראלי היה מרגש, אך גם העלה שאלות מורכבות לגבי העתיד. הסכסוך המתמשך הוא תזכורת קשה לכך שמלחמות אינן נגמרות לעולם, והן משאירות אחריהן צלקות עמוקות.

מלחמת ששת הימים הייתה יותר מאשר סכסוך מזוין בן שישה ימים. היא הייתה נקודת מפנה היסטורית, שריפה שהבעירה מחדש את המזרח התיכון ועיצבה את נוף הפוליטיקה והחברה באזור לעשורים הבאים.

מיכאל אורן (אורן, מיכאל. ששה ימים של מלחמה. דביר. תל אביב. 2004) מתאר את השינויים הגיאופוליטיים כך: שינוי מאזן הכוחות: הניצחון המוחץ של ישראל שינה באופן דרמטי את מאזן הכוחות באזור. ישראל, מדינה צעירה, הפכה למעצמה אזורית, בעוד מדינות ערב ספגו מכה קשה לתדמיתן ולביטחונן.

- סיפוח שטחים: כיבוש שטחים נרחבים – סיני, רצועת עזה, הגדה המערבית, מזרח ירושלים ורמת הגולן – שינה את המפה הפוליטית של האזור והעלה סוגיות טריטוריאליות מורכבות שמשפיעות על המזרח התיכון עד היום.
- הקמת התנחלויות: המלחמה הובילה להקמת יישובים יהודיים בשטחים המשוחררים, מה שהעמיק את הסכסוך הישראלי-פלסטיני ויצר מחלוקת בינלאומית.
- שינוי הגבולות: הגבולות החדשים שנוצרו במלחמה יצרו מציאות ביטחונית חדשה, אך גם הגבירו את המתח והאי-יציבות באזור.

שבתי טבת (טבת, שבתאי, קללת הברכה. שוקן. ירושלים ותל אביב. 1973) מנתח את השינויים החברתיים:

- התחושה הלאומית הישראלית: הניצחון המפואר חיזק את הזהות הלאומית הישראלית והעלה את המורל הלאומי לשיאים חדשים. עם זאת, הוא גם יצר תחושת עליונות מסוימת בקרב חלק מהישראלים.
- השלכות על הערבים ביהודה ושומרון: ההתיישבות והסיפוח הובילו לשלטון צבאי ממושך על הערבים בשטחי יהודה ושומרון, להגבלות ואיסורים שונים.
- השלכות על החברה הערבית: המלחמה חיזקה את תחושת העוינות כלפי ישראל במדינות ערב והובילה לתהליכים פוליטיים וחברתיים מורכבים במדינות אלו.
- שינוי פני החברה הישראלית: המלחמה השפיעה על פני החברה הישראלית, והובילה לשינויים דמוגרפיים, חברתיים ותרבותיים.

המושג שהוביל לגיבוש תובנות אלו הוא 'שינוי מאזן הכוחות' בין ישראל לארצות ערב בעקבות מלחמת ששת הימים. שינוי זה הוביל להשלכות ארוכות טווח. המלחמה הותירה חותם עמוק על המזרח התיכון. היא עיצבה את הסכסוך הישראלי-פלסטיני, השפיעה על היחסים בין ישראל למדינות ערב והובילה למלחמות נוספות באזור. השלכות אלו מורגשות עד היום, והן מעידות על כך שמדובר באירוע היסטורי בעל חשיבות רבה.

היבט: פרשנות/עמדה/תובנה - איתמר

ציון היבט אישי- הסתכלות על המלחמה כאירוע אנושי שכרוך בסבל.

תיאור- מלחמה, אינה רק סדרה של אירועים היסטוריים או נתונים סטטיסטיים. היא צלקת עמוקה על נפש האנושות, סיפור של סבל בלתי נתפס, של חיים שנקטעו, של משפחות הרוסות ושל חלומות שבורים. היא מאבדת את האנושיות שלנו, מחליפה אותה בחד, בכעס ובשנאה.

כאשר אני חושב על מלחמה, אני רואה את הפנים של אנשים פשוטים – חיילים, אזרחים, ילדים – שנתפסו בסבך האירועים. אני רואה את הפחד בעיניהם, את הכאב בגופם ואת הצער בלבם. אני שומע את זעקותיהם, את בכייתם ואת קריאותיהם לעזרה. אני מרגיש את הבדידות והאובדן שמאפיינים את החיים במלחמה.

בדומה למלחמות אחרות, כפי שמתואר בספריו של אנתוני ביוור (ביוור, אנתוני. **סטלינגרד**. משכל, הוצאה לאור מיסודן של ידיעות אחרונות וספרי חמד. ראשון לציון. 2019). **נפילת ברלין**. משכל, הוצאה

לאור מיסודן של ידיעות אחרונות וספרי חמד. ראשון לציון. 2021) מלחמת ששת הימים חשפה את הפנים האנושיות של המלחמה: הפחד, הכאב, האובדן והסבל. החיילים הישראליים, כמו חיילים בכל מלחמה, נאלצו להתמודד עם מצבים קיצוניים, והותירו אחריהם סיפורים של גבורה והקרבה לצד טראומה ואבל.

מלחמה אינה רק קרב פיזי, אלא גם קרב נפשי. היא משאירה צלקות עמוקות בנפש, פצעים שנמשכים שנים רבות. היא משנה את האופן שבו אנו תופסים את העולם ואת עצמנו. היא גורמת לנו לשאול שאלות קשות על הטבע האנושי ועל משמעות החיים.

מקטעים

מקטע 1

מקטעים

→ מוזיקת פתיחה

אוריאל

* כותרת מקטע – הגדרת

מטרתו

פתיחת ההסכת, שמו והצגת
הנושא והמשתתפים

מה יאמר במקטע

שמי אוריאל. ברוכים הבאים לפודקאסט החדש שלנו, 'כשהתותחים רועמים' שבו נדון באחד האירועים המכריעים בהיסטוריה המודרנית של מדינת ישראל – מבצע מוקד שפתח את מלחמת ששת הימים ובמהלכו חוסלו חילות האויר של צבאות ערב.

אתי באולפן נמצא איתמר ויחד נתאר את התהליכים שהתרחשו ואת השפעתם עד היום. שלום איתמר.

🔍 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ 🎨 ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

מוזיקת פתיחה תואמת

7 מקטע 2

שמירה

מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

איתמר ואוריאל

* כותרת מקטע – הגדרת מטרתו

פתיחת הדיאלוג והצגת שאלת
ההסכת

מה יאמר במקטע

איתמר: שלום. כיף להיות כאן.

אוריאל: מעולה. בוא נתחיל. במלחמת ששת הימים שהתרחשה בין כ"א באייר תשכ"ז, ובתאריך הלועזי בין ה-5 ל-10 ביוני 1967, חוותה ישראל שינויים מרחיקי

לכת במצב הביטחוני והטריטוריאלי שלה. אבל לפני שנצלול לעומק הקרב, חשוב להבין את הגורמים שקדמו למלחמה זו.

📖 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

(לא חובה) אם החלטתם לצרף תוספות אמנותיות, ודאו שפירטתם מה הן התוספות המתוכננות לשקפים ולמעברים הרלוונטיים (למשל מוזיקה, צלילים מיוחדים, וכדומה).

7 מקטע 3

שמירה 📁

🔍 מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

איתמר

*** כותרת מקטע – הגדרת מטרתו**

התייחסות לגורמים שעמדו ברקע
מלחמת ששת הימים

מה יאמר במקטע

בשנים שקדמו למלחמת ששת הימים, המצב במזרח התיכון היה מתוח. מצרים, בראשותו של גמאל עבד אל-נאסר ניסתה להוביל גישה רדיקלית נגד ישראל, ונראה היה שהמלחמה בלתי נמנעת. כדאי לציין גם את הגורמים הכלכליים והחברתיים שגרמו למדינות ערב להרגיש מאוימות - מלחמות קודמות, תסיסה פנימית והתחזקות ישראל בשדה הקרב. ההגבלות שהטילה מצרים על מעבר ספינות ישראליות במצרי טיראן רק החריפו את המצב.

📖 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 4

שמירה

מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

אוריאל

*** כותרת מקטע – הגדרת מטרתו**

הדילמה של מנהיגות המדינה בדבר
מכה מונעת

מה יאמר במקטע

אז מה קרה בשנת תשכ"ז, 1967? מה הביא למלחמה עצמה?

בתחילת יוני 1967, המצב הגיע לנקודת רתיחה. ישראל חשה כי ישנה סכנה ממשית להישרדותה, והמנהיגות הישראלית עמדה בפני דילמה קשה: האם לפעול במכה מקדימה ולהנחית מכת מנע על מדינות ערב, או להמתין לתגובה מצידן? בעיני רבים, ההחלטה להנחית מכת מנע נראתה הכרחית. ישראל האמינה כי אם לא תנקוט בפעולה מונעת, תיתכן פגיעות חמורה באוכלוסייתה ובתשתיותיה.

🔍 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ 🎨 ▼ A ↺ ↻

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 5

שמירה

מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

איתמר

*כותרת מקטע – הגדרת מטרתו

ההכרעה ומבצע מוקד

מה יאמר במקטע

זו הייתה דילמה לא פשוטה. אבל ישראל הכריעה.

ב-5 ביוני 1967, ישראל פתחה במבצע מוקד, שבו חיל האוויר הישראלי תקף את שדות התעופה של מדינות ערב, ובעיקר מצרים, סוריה וירדן. תוך שעות ספורות, חיסל חיל האוויר הישראלי את חילות האוויר של המדינות הללו, מה שגרם לשיבוש מוחלט של תכניות ההגנה שלהן. היתרון האווירי המוחלט אפשר לישראל להנחית מכה קרקעית חזקה על כוחות אויב.

🔍 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 6

שמירה

מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

אוריאל

* כותרת מקטע – הגדרת מטרתו

השוואה רלוונטית למלחמת

התקומה

מה יאמר במקטע

מדהים. זה מזכיר לי את מבצע פיצוץ הביפרים של אנשי החיזבאללה במלחמת
חרבות ברזל. איך השפיע המבצע על המלחמה?

📖 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 7

שמירה

מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

אוריאל

***כותרת מקטע – הגדרת מטרתו**

השפעת המבצע על התפתחות
הלחימה והשינויים

מה יאמר במקטע

מבצע מוקד לא רק שהשיב את הכוח לישראל, שהביסה את צבאות ערב שנלחמו
ללא מטריה אווירית, אלא גם יצר שינוי דרמטי במפה הפוליטית של המזרח התיכון.
לאחר שישה ימים של קרבות קשים, ישראל הצליחה לשחרר את יהודה ושומרון, את
עזה, את רמת הגולן ואת חצי האי סיני ואת גולת הכותרת- הר הבית והכותל
המערבי.

📖 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ 🎨 ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

)

7 מקטע 8

שמירה 📁

🔍 מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

איתמר

***כותרת מקטע – הגדרת מטרתו**

העלאת הרהור שני בנוגע
למכת המנע

מה יאמר במקטע

אך האם ההחלטה להנחית את המכה המקדימה הייתה צודקת? האם הייתה אפשרות אחרת?

📖 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ 🎨 ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 9

שמירה 📁

🔍 מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

אוריאל

* כותרת מקטע – הגדרת מטרתו

הצגת אירוע בפרספקטיבה של
זמן

מה יאמר במקטע

ההיסטוריה נכתבת לעיתים קרובות בפרספקטיבה של זמן, והדילמות שעמדו בפני המנהיגות הישראלית אז עדיין נידונות כיום. המחלוקות והוויכוחים סביב הדרך הנכונה לפעול הם נושאים בעלי משמעות גם כיום, כאשר המזרח התיכון מתמודד עם אתגרים חדשים.

📖 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ 🎨 ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 10

שמירה

מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

איתמר

* כותרת מקטע – הגדרת מטרות

הצגת הפן האנושי של
המלחמה

מה יאמר במקטע

וגם צריך לזכור שמלחמה היא כמובן לא רק סיפור של הצלחות וכישלונות, אלא גם סיפור אנושי. משפחות רבות איבדו יקירים, ערים נהרסו, והמאבק על ההכרה והקיום נמשך. השפעת מלחמת ששת הימים מורגשת עד היום, עם השלכות גיאופוליטיות, חברתיות ותרבותיות שממשיכות לעצב את האזור שבו אנו חיים.

B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 11

שמירה

מקטעים ?

אוריאל ואיתמר

→ הוספת פרטים למקטע

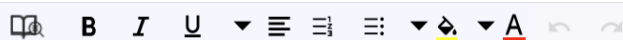
* כותרת מקטע - הגדרת מטרתו

סיום והזמנה לפרק הבא

מה יאמר במקטע

אוריאל: אנחנו רוצים להודות לכם על ההקשבה לפודקאסט שלנו. תודה לך איתמר על הזווית של הפן האנושי שהוספת לנו.

איתמר: תודה. נמשיך לעקוב אחרי ההיסטוריה של ישראל והאזור, ולנסות להבין את השפעתה על חיינו כיום. נתראה בפרק הבא!

תוספות אמנותיות מתוכננות

מושגים

מושגים שיתופיים: 1. סגירת מיצרי טיראן. 2. גמאל עבד אל-נאסר וראייתו כמנהיג העולם הערבי. מושגים אישיים-

אוריאל: 1. שינוי מאזן הכוחות. 2. מכת מנע.

איתמר: 1. מכת מנע. 2. השלכות גיאופוליטיות כתוצאה ממלחמת ששת הימים.

מקורות

גלוסקא, עמי. אשכול, תן פקודה . מבוסס על מחקר של המחלקה להיסטוריה של צה"ל, מערכות. תל אביב. 2004.
שמיר, שמעון. "מקורה של ההסלמה במאי 1967: טענת "האיום הישראלי" . אשר ססר) עורך (שישה ימים – שלושים שנה: מבט חדש על מלחמת ששת הימים , תל אביב: עם עובד, 1999, עמ' 56 – 75.
אורן, מיכאל. ששה ימים של מלחמה . דביר. תל אביב. 2004
טבת, שבתאי, קללת הברכה . שוקן.ירושלים ותל אביב. 1973.
ביוור, אנתוני. סטלינגרד . משכל, הוצאה לאור מיסודן של ידיעות אחרונות וספרי חמד. ראשון לציון. 2019.
ביוור, אנתוני. נפילת ברלין . משכל, הוצאה לאור מיסודן של ידיעות אחרונות וספרי חמד. ראשון לציון. 2021